

Vergaderjaar 2021–2022

31 066

Belastingdienst

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1022

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 mei 2022

Bijgaand ontvangt u het definitieve advies van het Adviescollege ICT-toetsing (verder Adviescollege) inzake de door het college uitgevoerde toets bij het programma Rationalisatie Auto Motorrijtuigenbelasting (verder Auto MRB) van de Belastingdienst¹. Dit advies heb ik 21 april 2022 van de voorzitter en de Secretaris-directeur van het Adviescollege ontvangen. Hierbij ontvangt u tevens de bestuurlijke reactie bij dit advies. Ik bedank het Adviescollege hartelijk voor het uitgevoerde onderzoek. Goed te vernemen dat het onderzoek in goede harmonie verlopen is. Hiervoor ben ik het toetsteam van het Adviescollege zeer erkentelijk. Het programma Rationalisatie Auto Motorrijtuigenbelasting (RA-MRB) omvat de modernisering van het informatievoorziening-landschap (verder IV) van MRB, waarbij de huidige IV-systemen die de heffing van de Motorrijtuigenbelasting faciliteren vervangen worden door nieuwbouw. Het programma beoogt daarmee de continuïteit van het bedrijfsproces «Heffing» van de Motorrijtuigenbelasting te borgen en het aanpassingsvermogen aan nieuwe wet- en regelgeving te vergroten. Voor MRB worden meerdere applicaties gebruikt.

Het bestaande applicatielandschap voor de MRB wordt de komende jaren in stappen vernieuwd. De twee belangrijkste applicaties binnen dit landschap zijn Motorrijtuigenbelasting Onder Architectuur (MOA) voor vrachtwagens en Houderschapsbelastingen (HSB) voor personenwagens. We heroriënteren ons nu op vervanging van MOA en we overwegen vervanging van de overige applicaties, waaronder HSB, de belangrijkste onderwerpen.

In de Kamerbrief van 21 april 2021² heeft mijn voorganger reeds een extern onderzoek naar dit programma aangekondigd. Het Adviescollege heeft dit uitgevoerd en na haar onderzoek een drietal adviezen gegeven voor de vervolgaanpak door de Belastingdienst.

¹ Zie bijlage

² Kamerstuk 31 066, nr. 814

Kern van het BIT-advies

Het Adviescollege onderschrijft de (technische) noodzaak om MOA snel te vervangen en heeft er begrip voor dat de Belastingdienst ook andere delen van het bestaande MRB-landschap wenst te vernieuwen. Het Adviescollege constateert echter dat het programma, ondanks de in 2019 bijgestelde aanpak, opnieuw dreigt te stagneren.

In haar advies noemt het Adviescollege drie oorzaken voor deze dreigende stagnatie:

- er moeten te veel veranderingen tegelijk gerealiseerd worden;
- de besturing van de vernieuwing is niet effectief;
- de programma-aanpak schiet tekort.

Het Adviescollege heeft in haar rapport de volgende drie adviezen gegeven:

1. beperk de scope tot het uitfasen van MOA;
2. herzie de aanpak voor het vernieuwen van HSB;
3. zorg dat de beleidskaders de veranderopgave beter ondersteunen.

De oorzaken voor dreigende stagnatie worden door de Belastingdienst herkend. De opdracht die het programma heeft meegekregen reikt veel verder dan het één op één vervangen van een bestaande applicatie. Het MRB-proces vindt over meerdere domeinen plaats en het programma maakt gebruik van standaard IT-bouwblokken die op onderdelen niet passend zijn. Daarbij heeft ook de introductie van zaaksgewijze verwerking grote impact op het programma.

Naar aanleiding van de conclusies en de adviezen zijn door de Belastingdienst inmiddels initiatieven gestart om de voortgang, scope en vervolgsstrategie van het programma tegen het licht te houden.

De voorgestelde nieuwe marsroute vanuit de heroriëntatie – geheel in lijn met de advisering van het Adviescollege – houdt gelijk zo veel mogelijk rekening met de nieuwe ontwikkeling voor een «Betalen naar Gebruik» systeem zoals is genoemd in de kabinetsplannen. Hiernaast zal in het kader van een betere projectbeheersing sprake zijn van kleinere en kortcyclische opdrachten, waarbij per afronding van een opdracht het vervolg opnieuw wordt geactualiseerd.

De adviezen van het Adviescollege ten aanzien van het beperken van de scope van het programma tot de urgente vervanging van MOA en de aanpak van het vernieuwen van HSB in heroverweging te nemen, zijn door de Belastingdienst reeds opgepakt en worden verder uitgewerkt.

De lopende opdracht van het programma is aangepast met focus op het uitfasen van de applicatie voor vrachtwagens, MOA. De planning voor deze eerste opdracht wordt dit kwartaal geconcretiseerd.

Na afronding van deze eerste opdracht vindt de planvorming van de noodzakelijke doorontwikkeling in de 2^e helft van 2022 plaats. Start van het nieuwe project is voorzien voor 2023.

Vervolgens is sprake van een nieuw herbezinningsmoment (conform advies 2) om de aanpak voor de doelgroepen die nu in het HSB-systeem zijn opgenomen te bepalen en vervolgoopdrachten in te vullen. Het advies om HSB activiteiten on hold te zetten, wordt meegenomen bij het herbezinningsmoment.

Het derde advies is gericht op de ondersteuning van de veranderopgave vanuit de beleidskaders. In de complexe wereld van de Belastingdienst is vanuit het verleden een ICT-landschap ontstaan met veel onderlinge afhankelijkheden en een landschap dat moeilijk aanpasbaar is geworden. De Belastingdienst werkt aan de geleidelijke reductie van de complexiteit en aan de aanpasbaarheid van haar ICT-systemen. Ik verwacht daarin de komende jaren grote stappen te zetten.

Uit het onderzoek van het Adviescollege bij het programma Auto MRB komt naar voren dat de op dit moment gekozen weg van de veranderingopgave voor verbetering vatbaar is. Wat betreft de Belastingdienst gaat het om verbeteringen die algemeen, ook bij andere programma's, van toepassing zijn.

Het Adviescollege heeft aangeboden om dit samen te verdiepen. Van dit aanbod maakt de Belastingdienst graag gebruik.

Onderstaande maatregelen zal de Belastingdienst in ieder geval de komende tijd vormgeven:

- Via de domeinarchitecturen zal expliciet aandacht worden gegeven aan beheersbare kleinere stappen in de modernisering. Het functioneel belang van de opdrachtgever en de te behalen baten worden expliciet gemaakt bij de beoordeling van de Architectuur;
- Het al dan niet volgen van de voorschriften, kaders en richtlijnen, wordt een expliciet onderdeel van iedere Architectuurbeoordeling. Hierbij zal stilgestaan worden bij de baten, risico's en mogelijkheden van de verschillende denkbare oplossingen. Keuzes worden explicieter onderbouwd en vastgelegd;
- Nieuwe technologie zal pas als kader gaan dienen nadat een positieve, representatieve proef is uitgevoerd en alle implementatie-aspecten daarvan zijn bekeken. Verdere implementatie vindt daarna gefaseerd plaats.

Ik dank het adviescollege hartelijk voor de verrichte werkzaamheden en het opgestelde advies.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij